

Dnr: SU FV-0144-24	Beslutsdatum, revision: 2024-09-17,	Sidor 1 (5)
Beslutat av: Säkerhetschef	Typ av dokument: Anvisning	
Ansvarig Handläggare: Hanna Gustavsson, Mikael Corell	Ansvarig förvaltningsavdelning: Fastighetsavdelningen	

Anvisning för skyltning av laborativa lokaler och utrymmen med risker

Skyltning ska finnas vid alla dörrar till utrymmen med någon form av farlig utrustning eller kemikalier.

Skyltning med skyltgenerator:

- SUs skyltgenerator används för en enhetlig skyltning: <https://doorsafetysign.su.se/>
- Skyltarna sätts upp vid dörrarna, i ögonhöjd, så att de syns även om dörrarna är uppställda, dvs oftast vid sidan om dörren.
- Skyltarna hålls uppdaterade av de institutioner/motsvarande som ansvarar för utrymmet och ska visa aktuella faror. Vi rekommenderar att man har en enkel ram där man enkelt kan byta ut informationen vid behov.
- CLP-flamma ska anges för volym över 0,5L brandfarlig vätska.
- Kontaktpersoner med telefonnummer bör anges för brådskande ärenden till lokalerna. Om inga kontaktpersoner anges kommer prefekten att kontaktas i den händelse att man behöver gå in i lokalen för att göra brådskande åtgärder. För planerade åtgärder ska alltid institutionernas angivna mail-sändlistor användas.
- Det måste alltid anges i vilken utsträckning utomstående ska ha tillåtelse att gå in i lokalerna. Tänk igenom så att man lägger det på rätt nivå.

Tillägsskyltning:

- Om rummet/utrymmet innehåller 5-50L brandfarlig vätska så ska CLP-flamma sättas upp på dörren i storlek 10x10 cm. Denna skyltning är till för räddningstjänsten i uttryckning och placeras på den nedre halvan av dörren, mitt på dörren. (Se exempel nedan.)
- Om rummet/utrymmet innehåller mer än 50L brandfarlig vätska så ska det skyltas med stor CLP-flamma minst i storlek 20 x 20 cm. Denna skyltning är till för räddningstjänsten i uttryckning och placeras på den nedre halvan av dörren, mitt på dörren. Sådan förvaring får endast ske i förråd/skåp med endast brandfarlig vätska.
- Om rummet/utrymmet innehåller mer än 30L brandfarlig gas så ska skylt mot eldningsförbud sättas upp i ögonhöjd väl synlig. Där den är väl synlig för personalen.
- Alla dörrar till rum/utrymmen med trycksatta kärl ska alltid skyltas med motsvarande CLP-symbol. Skylt placeras mitt på dörren ovanför eventuell flamma. Tillfällig skyltning ska användas när gasflaskorna används periodvis i utrymmet. Observera att ett så kallat gaskabinett som är brandskyddsklassat är en egen brandcell. Här skyltar man endast skåpet och inte dörren/dörrarna in till laboratoriet. Skyltstorlek minst 20 x 20 cm.

- Rum/utrymme för trycksatta kärl ska alltid kompletteras med en lista över vilka kärl som finns i brandcellen, storleken på respektive kärl, antal och CLP-symboler som specificerar farorna för respektive gas. Texten ska vara så stor att den är lättläst även i rökfylld lokal. (Typsnitt ex Calibri, textstorlek 48.) Listan placeras ovanför symbolen för CLP-gasflaska.
- Uttagsposter för brandfarlig gas som bildar explosiv atmosfär och zoner där explosiv atmosfär kan uppstå ska vara klassade och skyltade med så kallad EX-skylt i anslutning till uttagsposten/zonen gärna med svartgul tejp-markering för att tydliggöra EX-zonen. Ventiler med dubbelmembran klassas ej.
- EX-skylt för rum som har EX-klassning (t ex förrådsrum) samt med plastficka innehållande klassningsplan med riskområde.
- Rum/utrymme med kondenserade gaser i flytande form måste skyltas med symbol för FARA med tilläggsinformation om riskerna. Tillfällig skyltning om risken ska användas när flytande gaser används periodvis.
- ”Påtaglig fara” skyltas korrekt med information vid behov. Det kan t ex vara starka magnetfält, joniserande strålning.
- Skyltning av papperskorgar med kontaminerat avfall eller annat avfall som tas om hand av laboratoriepersonalen själva ska vara tydlig så att de inte kan förväxlas av städpersonal. Städpersonal ska bara tömma papperskorgar med innehåll som inte varit i kontakt med kemikalier eller prover.

Stäm av med laboratoriesäkerhetssamordnaren vid Stockholms Universitet om ni är tveksamma.

Tabell tilläggs skyltning av dörrar

Fara	CLP	Placering	Övrig information												
Brandfarlig vätska 5-50L	 10x10cm	Nedre halvan av dörr, centrerad.													
Brandfarlig vätska 50L>	 Min:20x20cm	Nedre halvan av dörr, centrerad.	Förvaring får endast ske i förråd/skåp med enbart brandfarlig vätska.												
Trycksatta kärl / Aerosolbehållare	 Min:20x20cm	Mitt på dörren, ovanför ev. flamma. Använd tillfällig skyltning vid periodisk användning av gasflaskor.	Observera att brandskyddsklassat gaskabinett är en egen brandcell, där skyltar man endast skåpet, inte dörren in till laboratoriet.												
Trycksatta kärl	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Gas /blandning</th> <th>CLP</th> <th>Kärlvolym</th> <th>Antal kärl</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Luft</td> <td></td> <td>25L</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>10% Metan i Argon</td> <td></td> <td>5L</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	Gas /blandning	CLP	Kärlvolym	Antal kärl	Luft		25L	4	10% Metan i Argon		5L	1	Placera listan över CLP-symbolen för trycksatta kärl.	Kompletterande lista över gas-kärl, deras storlek, antal och CLP-symboler för varje gas. Texten ska vara lättläst även i rökfylld korridor (ex. typsnitt Calibri, textstorlek 48).
Gas /blandning	CLP	Kärlvolym	Antal kärl												
Luft		25L	4												
10% Metan i Argon		5L	1												
I förvaringsrum för större mängd vätska >50L samt förvaringsrum för brf gas.	 Min:20x20cm	I ögonhöjd, väl synlig.	Dörr alltid märkt med flamma. Inköpta klassade skåp levereras oftast färdigmärkta med skylten. Annars märks även dessa.												

Påtaglig fara		Nedre halvan av dörr, centrerad.	Skyltas när relevant för räddningstjänsten.
EX-klassade lagringsplatser för brf gas och vätska.		I ögonhöjd, väl synlig.	Dörr alltid märkt med flamma
Uttagspost/zon för brandfarlig gas eller öppen hantering av brf vätska som bildar explosiv atmosfär		Placeras i anslutning till uttagsposten/zonen.	Ventiler med dubbelmembran klassas ej. Komplettera gärna med gulsvart markeringstejp på golv eller bänk för att tydliggöra zonen.
Laboratorier med kondenserade gaser i flytande form	 +tilläggsinformation om riskerna	Vid sidan av dörr i ögonhöjd.	Använd mobil skyltning vid periodisk användning av flytande gaser.

Exempel på hur det skulle kunna se ut.

Är ni osäkra på vad som gäller kontakta er lokala laboratoriesäkerhetssamordnare.